

SERENADĂ SUB TERMOPANELE BLOCULUI COMUNIST

De-a lungul celor 50 de ani de existență, regimul comunist a generat, și nu numai în România, și un anume tip de civilizație materială. După 20 de ani de la prăbușire, fabricile și uzinele, elementele generatorii ale acestui tip de civilizație, au ajuns ruine în România. Nici în alte țări din Est situația nu e cu mult diferită, inclusiv în fosta Germanie „democrată”. Funcționează însă, și încă peste capacitate, structura de habitat – blocul comunist.

Crochiu de epocă

Dintre răsturnările imaginilor-simbol ale epocii, la scala memoriei individuale spectaculos e Clubul presei arădene. În subterana teimnic zidită de meșteri austrieci, poți să te crezi în șicul Parisului.

În '89, funcționa acolo un bufet. Și o popicarie zisă „sobolănie”. Iar designerul Biro Ildiko era o fetiță cu cheia apartamentului la gât. După proba competențelor de „redefinire” a amintitului spațiu, am fost curioasă să-i aflu opiniile despre habitatul blocului comunist. „Nu s-a abordat tema în facultate, imi spune după o pauză de reflecție. Dar stilul cartierelor muncitorești își are originea în Școala Bauhaus, fondată de arhitectul Gropius la Weimar, în 1919. Stilul Bauhaus și teoriile lui Le Corbusier despre „unitatea de locuit” au creat comunitățile moderne: mari cartiere la periferia orașelor în plină expansiune industrială, unde să locuiască mulțimi de oameni, în condiții decente și cu costuri cât mai reduse.”

Așa s-au dezvoltat și New Yorkul și Parisul. Dar și Moscova. Printr-un decret semnat în 1920, de Lenin, școlile rusești de pictură, sculptură și arhitectură au fuzionat într-o instituție cu misiunea pregătirii artiștilor pentru nevoile industriei, construcțiilor și tehnicii. După desăvârșirea revoluției bolșevice, inspirația din principiile Școlii Bauhaus n-a mai fost declarată. Stilul realismului socialist a fost impus, în schimb, ca spirit al epocii și spațiului comunist.

La colectiv și la normă

În anii '50, orașele lumii își multiplicaseră locuitorii, prelungite fie în cartiere muncitorești, fie în gheto-uri. Dar ce desparte cartierul muncitoresc de ghetto, am întrebat-o pe interlocutorea mea. „Întâi, aspectul exterior – după cum au girat oamenii de spațiu lor. Unii au simțit proprietății, alții nu. Dar și cartierele muncitorești sunt deosebite. În

Stilul cartierelor muncitorești își are originea în Școala Bauhaus, fondată de arhitectul german Gropius, la Weimar, în 1919

Franța sau Germania sunt frumos aranjate și îngrijite, la noi, nu. Și nu neapărat din lipsă de bani, cât din comportamentele derivate din simțul proprietății. Altă deosebire ține de tehnologia și calitatea construcției. Blocurile din timpul regimului comunist au fost toate construite la normă. Căramidă peste căramidă, beton peste beton, fără a exista măcar noțiunea de izolație fonică sau termică. Cu efectele cunoscute în planul confortului: auzi ce vorbesc vecinii din toate părțile apartamentului tău, afli din mirosurile scării de bloc ce pune fiecare pe masă. Când se înfundă un canal sau se fisurează o conductă – tragedie pe toată scara! Și lipsă de

intimitate. Dacă nu vorbești în șoaptă, aud și vecinii... Pe de altă parte erau însă chefurile de bloc! Dacă aveai norocul unor părinți cu gașcă și muzică bună, era superb! Stăteam copiii sub balcon și dansam, sus dansau părinții... Super happy!”

Spații gri, fără memorie

Electricitatea, termoficarea, apa curentă au fost însă plusuri fără egal ale habitatului „de bloc” față de cel rural din care venea prima generație de locuitori ai cartierelor muncitorești. În anii '70, industria socia-

listă și orașele românești atinseseră plafonul configurat.

Stilul „vieții noi” decapează altfel din imaginile copilăriei designerului, „blochist” de generația a doua. „Nu erau spații de depozitat, nici pivnițe, nici garaje, povestește Biro Ildiko. O debara pe hol și-atât. Nici noi locatari nu aveam mare lucru. Erau oameni fără memorie. Tinerii căsătoriți primiseră repartitia unui apartament de două camere. Abia după doi copii puteau aspira la o poziție în lista apartamentelor cu trei camere. Mobila era standard – trei modele în trei nuanțe de pal furniruit.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Departamentul Securității Statului a elaborat un raport către „conducerea de partid și de stat” prin care atenționa că Agenția Centrală de Informații a SUA (CIA) pregătea răsturnarea regimului de la București. Ministrul de Externe al Republicii Cuba, Isidoro Malmierca Peoli, i-a transmis „cele mai calde urări” lui Nicolae Ceaușescu, din partea amicului său Fidel Castro. În cinstea Congresului al XIV-lea, unitățile economice ale țării anunțau depășirea planului la export pe anul 1989.

CIA pregătea răsturnarea lui Ceaușescu

Un raport al Securității atenționa regimul de la București că din America se pregătea sprijinirea disidenților. „Recent, CIA a înființat o organizație denumită «Trust Organisation».

(Continuare în pag. a II-a)

Limba dislocată

Deși nu este și nu a fost apanajul exclusiv al Estului comunist, limba de lemn își dezvăluie nocivitatea și grozăvia exclusiv în cadrul sistemelor politice totalitare. Cu condiția să existe repere și termene de comparație, altminteri de unde să știi, cum să realizezi că se poate vorbi și scrie și altfel decât în „limba dislocată”, limba prefabricată a regimurilor comuniste! Căderea lor, acum 20 de

ani, avea să ducă și la o explozie a limbajului, nu doar la una politică. Ambele imprevizibile. Un articol pe care l-am scris în noiembrie 1989 pentru rubrica mea de atunci de la Radio Europa Liberă, „radiografiază” o secvență din această metastază a limbii de lemn. Iată-l:

„Suprema unitate de granit”: așa este intitulată o emisiune aflată în programul televiziunii române din

ziua de marți, 28 noiembrie. Exact așa: „Suprema unitate de granit”! O gogomănie oarecare, o simplă denumire neghioabă, o ineptie banală, una între atâtea altele? Desigur. Enormitatea s-a banalizat în România, face parte din cotidianul cel mai derizoriu. Constituie o ambianță.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

14 noiembrie (marți)

Soarele a răsărit la 7:10, a apus la 16:49

Luna a răsărit la 17:22, a apus la 8:51

Sărbătoare creștină: Sf. Apostol Filip; Sfântul Grigorie Palama (Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului)

S-a întâmplat la

14 noiembrie 1989

• Detașamente ale Frontului lui Farabundo Marti de Eliberare Națională din Salvador au atacat o serie de cazărmi și poziții întărite ale trupelor guvernamentale din capitala țării, scoțând din luptă cel puțin 15 militari. Pe de altă parte, se releva că forțele insurgente erau decise să-și amplifice acțiunile pentru a determina astfel Guvernul să renunțe la poziția sa de sistare a negocierilor cu privire la încetarea focului, negocieri care ar fi trebuit să pună capăt războiului civil.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

14 NOIEMBRIE

Cursuri, ședințe (de catedră etc.), nimic important. Stare ciudată de tensiune și așteptare a ceva. De la București, vești rele.

Eugen Simion, la Cluj. Am făcut o cină pentru el, la care i-am chemat pe cei apropiați: Jean, Marin, Aurel, discuția a fost animată, am analizat situația dificilă a lui Mircea Dinescu, pe care ar trebui să-l ajutăm financiar. Are un plan în acest sens. Ne declarăm de acord și vom cotiza pentru o sumă ce i se va transmite când unul dintre noi va merge la București.

Mircea Zăciu, Jurnal. IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 453-454

Oraș nenorocit, capitală de flămânzi dresați, bătrâni cerșind prin intrânduri de zid, patrulele ordinii vigilente, brutale; și noi, strecurându-ne, și noi, ascultători, luându-ne tainul lunar, mai zicând și bogdaproste.

(Continuare în pag. a II-a)

Pușcărie pentru un deget lipsă (la halba de bere)

Nu suntem nostalgici. Nu avem multe întrebări de adresat, ci mai degrabă oferim răspunsuri. Deținem, ca întreaga societate, certitudini, căutăm întâmplări, unele dintre ele necunoscute, cu privire la regimul trecut. Ca și voi, de altfel, nici nu îndrăznim să visăm la o epocă cum a fost cea care a dispărut brusc acum 20 de ani. Însă nu putem să nu evidențiem și discrepanțele ce au apărut între judecățile de atunci și cele de acum în ce privește infracțiunile. Dacă astăzi nu faci pușcărie, chiar și dacă furi un vagon sau o fabrică, ori scufunzi întreaga flotă navală națională, ei bine, acum 20 de ani, un barman mergea la mititica dacă la restaurant servea berea cu un deget mai puțin decât arăta semnul de gramaj. Vă prezentăm istoria unui astfel de caz. Un lucrător din alimentația publică, cum se chema pe atunci, a

înșelat nu unul, ci sute de clienți cu o astfel de metodă. Și a făcut bani frumoși pe această cale.

Emilia, botezătoarea

În 1989, Emilia C. este trimisă în judecată pentru delapidare și „creare de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase și înșelăciune la măsurătoare”. În calitate de barman la Restaurantul Favorit din Iași, situat în apropierea Gării (deci cu vad bun!), ea vindea prin intermediul ospătarilor bere cu lipsă la măsurătoare și diluată cu apă, iar plusul astfel creat și-l însușea. Mai direct spus, vindea „berea la dozator” (cum se mai spune astăzi) în cantitate mai mică decât ar fi trebuit și, mai mult, această cantitate era și înmănușată cu apă.

(Continuare în pag. a II-a)

Greșelile lui Nicolae Ceaușescu din noiembrie 1989

Cu o săptămână înainte de începerea Congresului al XIV-lea al PCR, Nicolae Ceaușescu i-a anunțat pe membrii Comitetului Politic Executiv despre intenția sa de a discuta din nou cu sovieticii pe tema tezaurului României trimis la Moscova, în 1917, de Guvernul României și nerestituit de Lenin după încheierea primului război mondial. Totodată, liderul PCR dorea să discute cu Mihail Gorbaciov despre situația cetățenilor din Republica Socialistă Sovietică Moldovenească. „Trebuie să le asigurăm folosirea limbii – declara Nicolae Ceaușescu la 13 noiembrie 1989 –, să le asigurăm, pentru că ei sunt o republică, sunt un popor. Ei înșiși spun că sunt un popor moldovenesc. Sunt români și nu-îlasă să folosească limba pe care o doresc ei și, cel puțin, în prima etapă, să se asigure legături corespunzătoare între Moldova și România”.

În opinia lui Nicolae Ceaușescu, problemele existente în RSS Moldovenească puteau fi rezolvate prin anularea imediată, de Mihail Gorbaciov, a

Pactului „Ribbentrop-Molotov”, semnat la 23 august 1939 de miniștrii Afacerilor Externe ai Germaniei și URSS – Joachim von Ribbentrop, respectiv Viaceslav Molotov.

Liderul PCR a menționat în ședința Comitetului Politic Executiv din 13 noiembrie 1989 că nu a inclus problemele respective în raportul pe care îl întocmise pentru Congresul al XIV-lea. De asemenea, Ceaușescu a declarat că nu dorea să prezinte public, în acel moment, nemulțumirile sale față de modul cum gestiona Mihail Gorbaciov situația tensionată din RSS Moldovenească. Un fragment din stenograma reuniunii respective îl redăm alăturat.

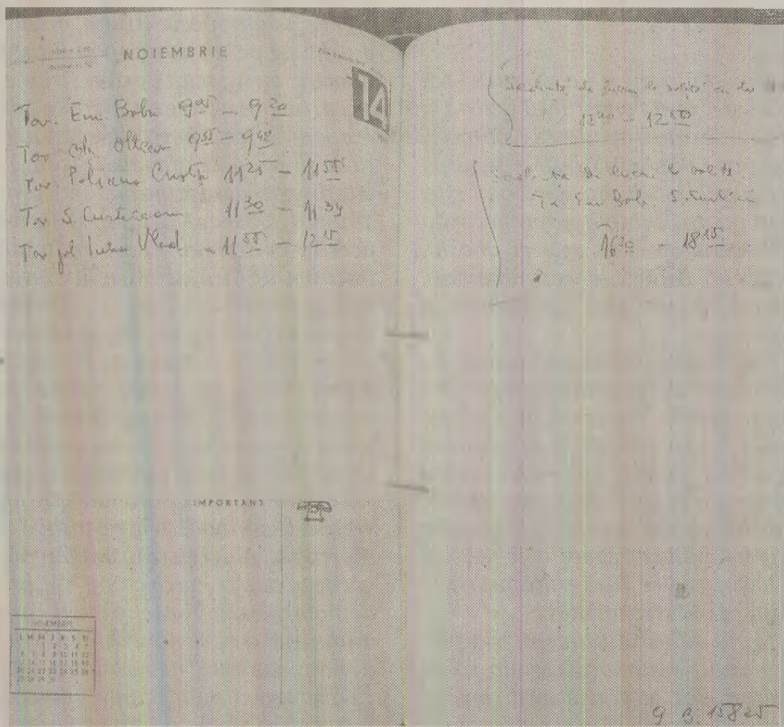
Trei zile mai târziu, membrii Comitetului Politic Executiv au fost convocați de urgență de Nicolae Ceaușescu din cauza demonstrațiilor care au avut loc în fața ambasadelor României de la Moscova, Budapesta, Praga și Berlin.

(Continuare în pag. a III-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

Marți, 14 noiembrie 1989, primul vizitator al Cabinetului 2 a fost Emil Bobu (orele 9:05 – 9:20), urmat de Constantin Olteanu (orele 9:35 – 9:48). La o oră și jumătate după vizita celor doi a sosit Poliana Cristescu (orele 11:25 – 11:55). Pentru câteva minute a fost chemat Silviu Curticeanu. După care a avut o întrevedere cu Iulian Vlad (orele 11:55 – 12:15). Să fi dorit de la șeful Securității măsuri ori informații mai speciale decât Cabinetul?

Asupra relațiilor dintre Cabinetele 1 și 2 s-au făcut multe speculații. Colonelul Dumitru Burlan din Direcția a V-a a declarat că din dispoziția Elenei Ceaușescu fusese introdusă tehnică de ascultare în cabinetul șefului statului. Sub pretext că-l supraveghează ca bolnav, ea asculta, din birou, convorbirile lui. Consultat asupra veridicității informației, fostul secretar al CC Ion Coman mi-a declarat că a avut impresia în mai multe rânduri că Elena Ceaușescu nu apărea întâmplător în biroul soțului ei. I se întâmplase și lui să fie confruntat cu situații în care pe parcursul unei discuții mai deosebite cu Ceaușescu, în cabinet să dea buzna Tovarășa. Ce faceți voi aici? – era întrebarea ei. I se răspundea, evident, de interlocutorul lui Ceaușescu, comunicându-i se și soluția la care se convenise deja. Ca și cum tocmai de aceea venise, Elena

Ceaușescu emitea altă opinie. Cu care soțul ei se declara imediat de acord, uitând că altfel decisesese cu numai câteva minute înainte. Silviu Curticeanu a relatat, de altfel, în memoriile sale că atunci când primul secretar de Sibiu Nicu Ceaușescu, voia să obțină o aprobare mai deosebită de la secretarul general, asupra căreia era convins că Tovarășa-mamă ar fi avut altă

păreră, se prezenta de dimineață la Cabinetul 1. Înainte ca ea să fi ajuns la birou.

Ședința de lucru, la săliță, cu Nicolae Ceaușescu a fost scurtă (orele 12:20-12:50).

Flancată de Bobu și Curticeanu, Elena Ceaușescu a petrecut însă toată după-amiaza (orele 16:20 – 18:15) într-o altă ședință.

Lavinia BETEA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Dulciurile de colecție sau cultul ambalajelor

Am luat la mână cărțile copilăriei – cele care-au mai rămas prin casă, că în majoritate au fost date – și am dat peste Uzina Flora. O carte mare, cu coperte cartonate, verzi, și pagini groase, ca cele din blocurile de desen, în care este descrisă vegetația planetei, de la celula până la copac, de la cactuși la junglă... Foarte interesant este, de pildă, capitolul despre indica-

torii zăcămintelor – porumbul este un semn pentru aur, iar cățina albă crește nu departe de cele de petrol... Dar am găsit și eu ceva în carte, printre paginile din care-mi zămbesc plănuite prietenoase – poate nu la fel de valoroasă, dar prețioasă: colecția de ambalaje și etichete „dulci”, pe care-o primeam atât de pofticos în copilărie când mi se terminau

proviizile, în care adăugam aproape cu religiozitate fiecare ambalaj, păstrat în memoria bunătății pe care a adăpostit-o.

Am dat filă cu filă, încercând să-mi amintesc gusturile copilăriei și sentimentul cu care adăugam fiecare element nou în colecție. Chiar și etichetele nefolosite, ale unor produse pe care nu le-am pus pe limbă nicio-

dată, însă relevante pentru starea de grație în care ne aflăm – în care imaginația se dezvoltă pe toate planurile, de la închipuirea eroilor și aventurilor din basme și romane la imaginarea, însoțită de plescălii seci, a gustului dulciurilor românești care erau destinate exportului.

(Continuare în pag. a II-a)

LIMBA DISLOCATĂ

(Urmare din pag. 1)

Dar, ca atâtea altele, „suprema unitate de granit” este o enormitate semnificativă și în același timp definitorie pentru un anumit mod de a gândi și pentru un anumit limbaj. Este o ineptie în care se reflectă neantul producător de neant al unui întreg sistem ce nu este capabil decât să deformeze, să degradeze, să distrugă. Nimic nu-i rezistă. Până și limba, iată, se dislocă sub acțiunea lui. Articulațiile limbii sunt frânate de buldozerul propagandei totalitare, cuvintele își ies din tălăni, o iau razna, se golesc de sens și de rost, se lăbărtează indecent, intră în combinații cele mai extravagante, omogenizându-se într-un fel de hidos aluat verbal din care ies bășici de genul „suprema unitate de granit”. Față cu asemenea formule, discursurile băguite ale personajelor lui Caragiale devin monumente de corectitudine. Farfuridi, Cațavencu, Ipănescu ori Conu Leonida fac figură de academicieni – adevărați academicieni – în raport cu autorii anonimi ai expresiilor de acest tip. Ele sunt produsul unei mentalități și totodată oglinda ei fidelă.

Fiindcă limba nu mai este folosită pentru comunicare. Este folosită pentru a masca realitatea. Rolul său, unicul său rol, este acum unul de fațadă înșelătoare, menită să acopere fețele tragice ale mizeriei vieții. Într-un fel, aceste penibile formule pot fi comparate cu blocurile înzorzonate ce flanchează „Bulevardul Victoriei Socialismului” din București. Și nu doar pentru că trădează același gust grosolan pentru împoțotonare, nu doar pentru emfaza ce conferă proporții monumentale caraghioasă în expansiune dirijată. Ci și pentru că dincolo de ele se află o realitate ponosită și sumbră. La numai câțiva metri în spatele construcțiilor grandomane ce mărginesc „Bulevardul Victoriei Socialismului” au fost înălțate altfel de blocuri: înghesuite unele în altele, făcute în mare grabă și numai din prefabricate trântite unele peste altele, gata scorofite și arătând ca și cum peste ele ar fi trecut zeci de ani ploie, vânturile și viscoalele Bărăganului. Ele sunt însă ascunse privurilor, tot așa cum în satele și comunele „sistemizate” blocurile cu brizbrizuri construite „la șosea” camuflează chichinele de beton cu trei sau patru etaje de dincolo de ele, acele chichinele de beton ce par construite mai degrabă pentru ocolonie penitențiară. De altfel, chiar în ziua când la televiziunea română era programată această emisiune, „Suprema unitate de granit”, exact în aceeași zi de marți 28 noiembrie, ziarul l Humanite, organul central al Partidului Comunist Francez, publica pe două pagini un reportaj al cărui titlu scutește de orice comentarii: „Călătorie într-o țară desfigurată. România: socialismul de păcăleală”.

Formulele umflate nu reprezintă,

Odată cu ascensiunea cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu, limba folosită în discursul public a intrat sub șinele „buldozerului” propagandei de Partid FOTO: Arhivele Naționale

de aceea, excepția, ele reprezintă regula. Însă această retorică bolnavă de gigantism nu este numai ridicolă, ea implică în egală măsură un conținut sinistru. „Suprema unitate de granit” este de bună seamă, la un prim nivel, produsul unei nestăpânite escaladări verbale, al unei supralicitări în pompos. „Suprema unitate” a fost probată resimțită ca insuficient de „tare” și atunci, dintr-o nevoie de insistență și de reliefare, dintr-o criză de încredere în cuvinte, s-a adăugat determinativul „de granit”.

Dar această escaladare se produce pe o direcție determinată. „Suprema unitate de granit” este o formulă născută din aspirația autoritară. Traduce un complex și exprimă o obsesie. Aberantă și ridicolă la prima vedere, ea își dezvăluie apartenența la crapsarea agresivă a puterii totalitare. Nu este o gogomanie inocentă, este o ineptie fioroasă și amenințătoare, care ține de însăși esența sistemului. Emisiunea intitulată așa, „Suprema unitate de partid”, nu era una militaroasă, era o cântecă emisiune pretins culturală, de „cântec”, cum se văzută în program.

Fiindcă întreg limbajul vieții publice din România a căpatat un aspect rudimentar militáros, iar în această contaminare rolul determinant l-a avut și îl are discursul oficial. Și nu are absolut nici o importanță cine scrie ori cine rostește discursurile oficiale; indiferent de persoana celui sau a celor prin gura cărora este pronunțat, indiferent de persoana celui sau a

celor care le redactează, discursurile oficiale sunt croite toate după același calapod. Iar dacă impersonalitatea lor este un reflex al mult doritei omogenizării în rudimentar, axa pe care se organizează aceste discursuri este aceea a amenințării, a violenței și a represivității. Beția de cuvinte caracteristică discursului oficial nu este o beție de cuvinte oarecare, întrebuintate aiurea: este o beție de cuvinte militaroase și agresive.

Universul lingvistic al cazarmei – aceasta e sursa din care se alimentează, în virtutea unei vocații irepresibile, limbajul discursului oficial. Și nu este o întâmplare că o amărită de emisiune muzicală a ajuns să fie numită „Suprema unitate de granit”. Este suficient să citim cu oarecare atenție, cu o atenție pur stilistică, discursurile de la ultima plenară ideologică, plenara care a precedat Congresul al XIV-lea anume pentru a-i imprima un anumit spirit și o anumită orientare. Abundă, în acest discurs, terminologia soldătească, terminologia pumnului încheștat pe patul puștii. Iată numai câteva exemple: „Trebuie să înarmăm partidul, întregul popor cu o cunoaștere și o înțelegere justă a realității”, „Activitatea politico-educativă trebuie să ducă la înarmarea partidului, a tuturor oamenilor muncii cu cele mai înalte cunoștințe”, „Avem nevoie de o literatură mai combativă”, „Avem nevoie de o proză și de poezii combative”, „de o muzică combativă”, „trebuie să se adopte o

poziție mai combativă”, „este necesar să se dea o ripostă fermă”, „să sădim cu putere în rândul poporului”. Ba se vorbește chiar despre „lupta neîmpăcată pentru progres”.

Recursul la forță ca ultim argument, iată realitatea din care se intrupează aproape reflex acest limbaj agresiv, limbajul încreșnării, dar și al panicii. Este un limbaj care se vrea mobilizator și declină inevitabil în grotesc. Însă realitatea care îl generează este una atroce. Realitatea unei permanente înfricoșări, realitatea unei vieți supuse continuu amenințării și constrângerii. „Suprema unitate de granit” este o expresie născută din obsesia violenței și aparține aceluiași univers mental din care s-a ivit Zidul de la Berlin. Universul mental în virtutea căruia dacă lumea nu este transformată în cazarmă și în pușcărie încetează să mai aibă vreun sens. Limbajul mobilizării, generalizat în viața publică românească, este efectul mobilizării limbii, dar este și oglinda fidelă a regimului de cazarmă impus societății românești. Dar zidurile totuși cad. S-a văzut la Berlin.

Scrie în a două jumătate a lunii noiembrie 1989, acest text difuzat la Radio Europa Liberă avea să fie dezmințit în mai puțin de o lună de zile. La 22 decembrie 1989, în România, „suprema unitate de granit”, se înțelege că în jurul Conducătorului și al Partidului, n-a fost nici „de granit”, nici „supremă” și nici, în definitiv, „unitate”.

Mircea IORGULESCU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Dulciurile de colecție sau cultul ambalajelor

(Urmare din pag. 1)

Între primele două pagini am găsit două etichete nou-nouțe de Adria – „pure apricot jam, product of Romania, imported by Miloni Food Importers Ltd. Vancouver, B.C. Canada” – și Gourmet Gallery – „pure strawberry jam, product of Romania imported by Fahn products Co Ltd., Toronto Canada”. Deci, nu numai gemurile plecau la export, ci și etichetele erau tipărite exclusivist, pe ele nefiind vreun cuvânt în limba română. Între următoarele două pagini sunt puse, ca florile la presat, patru ambalaje (de astă dată vizibil folosite, dar desăfecate cu grijă, să nu se rupă vreun colț) de Brooklyn Cheiving gum – în trei arome: orange, cherry și raspberry. Am continuat să răsfoiesc, curioasă. Uitasem. Dandy spearmint – întregul set, de la pachet la ultima foită, apoi o gumă israeliană – Elite, peppermint gum. Gumă de mestecat nemțească, olandeză, grecească și israeliană, dar și un ambalaj de la tătăuie cu fotbaliști, de proveniență braziliană... Este și pachetul de la faimoasele pernuțe Chiclets. Bomboane gumate Stork, made in Germany, gumă cu gust de banană „fabricado por May Espanola”. N-aveam acces prea des la dulciuri fabricate prin țări străine pe atunci, însă, când erau, erau din cele făcute „la mama lor”, cum umbra o vorbă printre blocuri. (Adevărul e că am căutat mult timp să recunosc gustul diverselor caramelle, ciocolată și gume de mestecat pe care mai puneam gura din când în când, dar nu am reușit mai deloc. Am dat vina pe memorie care, după cum bine a definit-o cineva, „chestia aia... care se uită”, dar se pare că nu memoria mea este de vină, ci rețeta care a mai pierdut câte ceva pe parcurs sau s-a îmbogățit cu ceva, în funcție de destinația mai estică sau mai vestică a produselor). Mai gustam bunătațile capitalismului deșăntat și când mergeam la buncii de la Bănești, unde mă aștepta vară de vară o nopțieră plină de bomboane, caramelle și ciocolată, pe care i le trimitea bunicii sora ei ce se stabilise cu ani în urmă în Germania. Mi le păstra luni în șir. Când ajungeam acolo, cum intram în casă mă duceam țință la dulăpiorul din care descindeau o nebulă de arome dulci, desfășându-mi simțurile. Iar mamaie imi spunea zâmbind: „Câte-o bucăciță de ciocolată și-o bomboană, ca să mai ai”. Și uite-așa, de două-trei ori pe zi dădeam târcoale nopțierei,

savurând gusturile occidentale. Asta era și o metodă a ei să mă adune de pe stradă, unde-aș fi stat toată ziua. Să-mi dea „ceva bun”. Parte din ambalajele din carte sunt, desigur, ca proveniență din nopțiera bunicii. Încântarea cu care mestecam bunătațile și regretul că o dată cu mestecatul, acestea se împrătinau vizibil, se simț și acum din grija cu care este întinsă fiecare hârtiță care învelea nimicurile dulci.

Un important element al colecției, cel puțin ca și dimensiuni, este eticheta de la Fragus, cireșe în sirop. Una nefolosită, albă, cu o crenguță cu cireșe mari și roșii, pietroase (cred că saliva abundent oricine o privea) suficient de lungă, cât să înconjoare un PET al zilelor noastre, dar care ar fi stat, probabil, înfășurată pe vreun borcan borțos. Nici aici nu vezi vreun cuvânt românesc și scrie mare „Product Of Romania”, cu variantele aferente în franceză și-n germană, plus „exported by Fructexport Bucharest”. Sub cireșe se țin de mână două păpușele desenate cu albastru în costum popular românesc. Am găsit între paginile Uzinei Flora și ambalajul de la celebra gumă iugoslavă „Prof. Baltazar” pe care mi-o amintesc bine (ca aspect cel puțin, că gustul i-a pierdut printre E-urile zilelor noastre), dar și nu mai puțin celebra Gumela, îmbrăcată în hârtie galben-lămau, sub formă de țigarete sfărâmiçoase, care-și pierdea gustul și consistența imediat ce le vârai în gură. Dar vâd că au fost păstrate și ambalaje de ciocolată românească, pentru indigeni, cu niște mașini de epocă colorate desenate având numele: „ciocolată lapte umplută cu cremă de ciocolată gutui” și „ciocolată lapte cu cremă cacao” (nu înțeleg „crema de ciocolată gutui” și nici nu mi-o amintesc).

Bomboane, bomboane, bomboane, gumă de mestecat și... cât m-am chinuit să-mi amintesc numele ei! Nu teneam minte decât că scria mare pe ea „Chocolate”, că era chinezească – sau cel puțin avea tipărite caractere chinezești pe ambalajul roșu închis, că avea o albină pe un figurine, și era bună și aromată de mi-l lingeam două zile degetele după ea. Royal Jelly! Am păstrat și folia de staniol verde brocat în care era învelită ciocolata. Parcă, parcă reușesc să deslușesc și aroma ei, cum se ridică din fila ce descrie nucleul celulei vegetale.

Paula Anastasia TUDOR

Pușcărie pentru un deget lipsă (la halba de bere)

(Urmare din pag. 1)

În urma unor sesizări venite din partea consumatorilor, un echipaj al Militei vine și face un control la restaurant, adună probe cu privire la infracțiunile comise și o arestează. Femeia este prezentată judecătorilor în stare de arest, alături de un avocat, un martor și un expert în „botzul” băuturilor și dispariția subită și fără explicații a gulerului de spumă la halba de bere. Și așa își începe Emilia, botzețoarea berilor, patimile... Vi-novația sa este dovedită. Este trimisă în judecată pentru delapidarea sumei de 2.300 de lei, găsită în plus la date efectuarilor controlului. Judecătorii dispun extinderea procesului penal și pentru diferența de sumă până la 88.000 de lei. O sumă foarte mare la acea vreme, având în vedere că o Dacie 1300 costa cam tot atât. Avocații încearcă să o aperse, arătând că este nejustificată măsura având în vedere că femeia nu era gestionară în ea doar dilua berea și o predă turnată de multe ori sub semnul de gramaj ospătarilor. Aceștia o vindeau și banii rezultau erau primiți de Emilia, care oferea acestora un „comision” mult prea mic. Aceștia, dacă ar fi fost corecți, ar fi trebuit să predea surplusul la casierie, dar nu o făceau. Motivul invocat de femeie, care a recunoscut fapta, a fost faptul că era o zi aglomerată, dat fiind că unitatea se afla și în apropierea gării. Chiar dacă femeia avea în întreținere cinci copii, lăcomia sa se dovedește ieșită din comun.

Leii și ruble, sub caloriferul de la WC

Emilia C. lucra din 1986 ca barman. În 1989, primea pe bază de notă de predare- restituire de la șeful de unitate cantitatea de bere în butoaie de

câte 100 de litri. Ea turna berea în halbe, având obligația de a le umple până la semnul ce marca capacitatea de 500 de mililitri. După care preda sondele cu bere pe bază de bonuri de marcat la ospătar. În mod obișnuit, având o fluctuație mare de consumatori, Flecia elibera de la bar loturi de câte 20 de halbe pe țavi metalice. În seara zilei controlului, militeienii au identificat doi cumpărători care tocmai fuseseră serviți cu câte opt, respectiv șapte halbe. Militeienii au verificat pe loc gramajul și au constatat că la fiecare lipseau câte 50-100 de mililitri de băutura. Au verificat și 20 de halbe care erau pregătite să fie predate ospătarilor, pe o tavă, constatănd că și din acestea lipseau între 70 și 80 de mililitri de bere. Mai mult, organele legii au descoperit că inculpada avea asupra sa suma de 2.300 de lei. Banii au fost descoperiți însă nu la ea, ci la una din muncitoarele din restaurant. Aceștia au fost primiți de la femeie de soțul său, aflat ocazional pe acolo, și care, de frică, i-a dat Anetel M. care i-a ascuns sub un calorifer al WC-ului, odată cu 96 de ruble pe care soțul inculpatei i-le pasat tot de frică. În baza unei note de constatare, organele de control financiar din cadrul ICSP, forul conducător al alimentației publice, au stabilit că, în prima jumătate a anului 1989, Emilia C. și-a creat un plus de gestiune de nici mai mult, nici mai puțin 90.992, 20 lei, bani pe care i-a însușit. Din declarațiile martorilor și ospătarilor a rezultat că inculpada a mai vândut și anterior bere în același „stil”. Dar anchetatorii nu au certitudini în ce privește cantitățile suferase de bere și, implicit, banii însușiți de aceasta. Probele administrate la dosar s-au constituit în procese verbale întocmite de organele de cercetare penală la control, buletinele de analiză întocmite de laboratorul special ce viza băuturile alcoolice și nota

de verificare întocmită de organele „alimentației publice”.

Trei ani și șase luni

Cum opera Emilia? Anchetatorii au descoperit că femeia obișnuia să introducă în sondele pentru bere cantitatea de 160-180 de mililitri cu apă. Apa era lăsată în halbe după ce erau spălate, iar peste aceasta turna bere până sub semn. Ospătarii își făceau datoria, însă erau recompensați cu firimituri. Primeau pentru fiecare tavă cu bere „suspectă” o sumă nesemnificativă. Femeia primise destule reclamații verbale și în scris de la consumatori, dar nu și-a băgat mințile în cap. Mai mult, ea avea și un complice, femeia care debarasa resturile de consumație și spăla halbele. Aceasta primea la terminarea programului „uriasă” sumă de 50 de lei. Emilia C. plasa și câte 400 de halbe pe zi, asigurându-și un venit de 2.600 de lei. O altă marmoră, de această dată ospătar, spune că primea pentru fiecare tavă vândută câte 10 lei, dar Emilia avea și de unde. La fiecare butoi de 100 de litri îi ieșeau „10 litri economisiți”. Cât o tavă plină: 20 de halbe. Din cercetările efectuate s-a constatat că Emilia nu se rezuma doar la botzul berei, ci și coniacul sau vodca erau „ajutate” să aibă grade mai puțin. Mai mult, femeia avea o atitudine necorespunzătoare față de colegi, întârziă la program și altele. Cu ocazia percheziției domiciliare ordonate acasă i s-au confiscat 57.890 de lei. Emilia C., „un dop de femeie”, cum e descrisă (dar cu alte cuvinte) în dosarul Judecătoriei, suferă de hipertensiune și obezitate de gradul II și mai și trăgea la măsă din când în când. Pentru faptele sale, femeia, care avea 39 de ani atunci, a primit trei ani și șase luni de închisoare.

Cristinel C. POPA

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Aceasta își propune incurajarea și sprijinirea mișcării de disidență în țările socialiste; organizarea și dirijarea activităților informative în rândul emigrației originare din aceste țări; inițierea unor acțiuni în dreptate contra statelor socialiste prin intermediul elementelor ostile din rândul emigrației sau disidenței.

Organizația nou-creată își are sediul central în California și filiale în RFG și Austria, activitățile fiind finanțate de CIA și serviciile speciale ale țărilor membre ale NATO. Instruirea acestora este făcută de un grup special constituit din foste cadre ale serviciilor de informații din țările socialiste, care au trădat, între acestea numărându-se și Pacepa. Printre acțiunile considerate reușite ale lui „Trust Organization” este contrabuția adusă la destabilizarea politico-socială din Polonia, Ungaria și RDG. Potrivit datelor ce le deținem, pentru viitor organizația își propune să-și concentreze acțiunile cu preponderență împotriva României și Cehoslovaciei.

Salutări de la Fidel

Nicolae Ceaușescu l-a primit în audiență pe Isidoro Malmierca Peoli, ministrul de Externe al Cubei, aflat în vizită la București. Emisarul a adus „un cald mesaj de salut și cordiale urări de sănătate și succes în întreaga activitate, de prosperitate pentru poporul român prieten, din partea tovarășului Fidel Castro Ruiz”. Conform comunicatului Agerpres, „în timpul întrevederii au fost evocate bunele relații de colaborare între România și Cuba, care, în ultimii ani, au cunoscut o dezvoltare continuă. Au fost evidențiate, totodată, posibilitățile existente pentru extinderea pe mai departe a conlucrării româno-albaneze pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate, în interes reciproc.

Au fost abordate, de asemenea, unele aspecte ale actualității internaționale. Apreciindu-se că situația

internațională continuă să se mențină gravă, s-a subliniat necesitatea intensificării eforturilor în lupta pentru înlăturarea dezarmării, în primul rând a celei nucleare, pentru realizarea unei lumi fără arme și fără războaie, pentru asigurarea unui climat de destindere, securitate, pace, înțelegere și largă cooperare între națiuni, pentru rezolvarea constructivă, în interesul popoarelor, a marilor probleme ale contemporaneității”.

Miliția sovietică a arestat cetățeni basarabeni

O știre neobișnuită în Scinteia aneună incidente petrecute curând în Moldova de peste Prut. Basarabia a fost un subiect sensibil în relațiile româno-sovietice în perioada regimului comunist, astfel că evenimentele de la Chișinău erau ignorate de presa de la București. De această dată însă, în noiembrie 1989, Ceaușescu era hotărât să folosească chestiunea Moldovei Sovietice pentru a-l atenționa pe Mihail Gorbaciov să nu se implice în „treburile interne” ale României. Tocmai de aceea, ziarul partidului a scris despre incidente între cetățenii Chișinăului și Miliția sovietică, petrecute pe 10 noiembrie la statuia lui Ștefan cel Mare, din centrul orașului. Protestatarii basarabeni solicitau eliberarea unor conaționali, arestați de forțele Ministerului de Interne la 7 noiembrie, cu ocazia unor alte violențe, iscate în timpul aniversării Revoluției bolșevice din 1917.

Totul pentru export

Muncitorii clujeni de la UJCM au raportat „onorarea exemplară” a sarcinilor de export, cu ocazia apropierii Congresului al XIV-lea al PCR. În unitatea lor, pe lângă satisfacerea cerințelor beneficiarilor de peste hotare s-a realizat și lărgirea gamei de produse, a crescut „gradul de complexitate” și calitatea acestora. Con-

fecțiile de textile, de marochinărie, încălțăminte, mobila, obiectele decorative și ornamentale oferite de peste 2.000 de modele de produse, realizate la un nivel competitiv, au asigurat desfășurarea în 14 țări. „Sporirea capacităților de producție pentru export, modernizările introduse în sectoarele cu profil de încălziminte, confecții, textile, lemn, metal și gresie au condus la depășirea prevederilor de export cu 5,9%”, anunțau activiștii unității. Peste 80% din producția destinată exportului era pe relația devizelor convertibile. În cinstea Congresului, „membrii cooperatori și-au propus să realizeze sarcinile la export pe luna în curs până la 15 noiembrie, creându-se astfel un cadru optim pentru îndeplinirea integrală a prevederilor pe întregul an și pregătirea temeinică pentru 1990”, anunțau în final responsabilii UJCM.

Planuri mărețe pentru 1990

Colectivul întreprinderii de Prelucrarea Lemnului din Timișoara, prin vocea activiștilor de partid, a ieșit la raport. Unitatea lor era printre fruntașele la export ale județului, proprietate fiind „intens solicitate” de numeroase firme din: Germania Federală, Italia, Canada, Franța, Belgia etc. Aproximativ 90% din producția marfă executată era destinată exportului, în exclusivitate pe valută con-

venabilă. Onorarea la timp, „în condiții de înaltă calitate și eficiență”, a tuturor obligațiilor contractuale asumate solicita din plin forța de mobilizare în muncă a colectivului, precum și capacitatea de adaptare „din mers” a fabricației la pretențiile și exigențele beneficiarilor externi. Despre „rețeta” succeselor muncitorilor de la Întreprinderea de Prelucrarea a Lemnului a vorbit Mihai Bordoio, inginerul-șef al întreprinderii: „Printre-o organizare superioară a activității, înnoind continuu gama sortimentală, specializând secțiile și atelierele unității pe anumite firme și țări, în perioada care a trecut din acest an am reușit să ne onorăm în întregime sarcinile la export, să livrăm în avans, la cererea beneficiarilor, produse însumând 2,4 milioane de lei.

În vederea dinamizării în continuare a acestui indicator fundamental al dezvoltării economice, pregătirea în cele mai bune condiții a producției din anul viitor, accent deosebit punem pe îmbogățirea gamei de fabricație cu noi sortimente, care să devanseze gusturile și pretențiile clienților, să asigure, în același timp, o valorificare superioară a masei lemnoase. Numai în ultima vreme au fost realizate șase noi tipuri de garnituri pentru holuri, o nouă variantă de bibliotecă pentru piața din RFG, trei tipuri de balansoare, numeroase modele noi de scaune și de mobilier”.

Ilarion ȚIU

depășindu-le pe toate: 120.000 kg.

Iar ei, specialiști, amuzați de porțiile minciunii!

Și ea, soața specialistului, privindu-mă ca pe un dusman al liniștii noastre: eu nu scult posturi străine, zicea, nu am nevoie de „bărbile”, de cum exagerările lor... Nu, ea este mulțumită de minciunile oficiale... Și alte, și alte discuții, despre mastodontii construiți de Știrbey Vodă: unul dintre aceștia ar trebuie să adune toate muzeele din țară (acum șeful vrea să aibă, în exclusivitate, și Palatul Regal); să fie la un loc, sub pază, zice intelectualul... – Adică să fie toate strânse într-o adevărată închisoare de beton: întâi a distrus farmecul, pietrele muzeelor mici, mutându-le pe toate în Muzeul Colecțiilor (gata să se dărâme peste expozate); acum vrea să le strângă, să le restrângă și mai mult... Ah, și cu câtă diferență vorbeau acești „intelectuali” despre demolările bucureștene și cu câtă admirație despre notul pentru civic, despre „ctitorile” nebulului. Și uite că asemenea „intelectuali”, care se înfruptă din funcții și salarii grase, chiar susțin regimul lui Ceaușescu, fără probleme de conștiință.

Florenta Albu, Zidul mortor (Pagini de jurnal) 1970-1990, București, Cartea Românească, 1994, p. 427-428

După exod, după schimbările ce se tot făc în conducerea RDG-ului, după „sărutul morții” dat de Gorby lui Honneker, după vreo două săptămâni de demonstrații în marile orașe (cele mai mari la Leipzig, nu la Berlin!), a căzut Zidul! E absolut de

nerezumat, de nereprodus ceea ce aud la reportajele de la Europa Liberă și BBC. Ascult și plâng. Nu mă pot abține. Plâng în hohote. Peste tot se schimbă, peste tot se întăpăle ceva – până și în Bulgaria, unde nu doar partidul este frământat – a căzut Jivkov și-am uitat să notez asta!, atât de multe se întâmplă... – dar și gruparea Ecoglasnost devine tot mai activă. Numai la noi e liniște – și așteptăm Congresul! Este imposibil să accept că suntem cei mai ticăloși din tot Estul, este absolut inacceptabil! Și, totuși, asta este – stăm, ascultăm pe la radiourile străine ce se întăpăle în jurul nostru și bineînțeles, așteptăm Congresul! Nici nu știu de ce plâng – pentru că-i învidiez pe ceilalți, pe nemți în primul rând, pentru că mi-e rușine de faptul că sunt român, pentru că o dată cu zidul se duce cel mai odios simbol al comunismului? Habar n-am, dar aproape că mă doare inima, fizic vreau să spun.

În trei zile, aproape două milioane de est-germani au vizitat Berlinul Occidental și cam cinci milioane au trecut în Bundesrepublik! Cum ar putea fi împiedicată reunificarea? Deși mai toată lumea pare prudentă în această chestiune, nu văd cum ar putea fi ea împiedicată. E numai o problemă de timp. Oare Gorbaciov își dă seama ce-a declanșat acum 4 ani? Nu știu, dar sunt convins că intențiile sale inițiale au fost net depășite. Deh! Principiul „bulgăreli de zăpădat”!

Liviu Antonesei, Jurnal din anii ciumei: 1987-1989. Încercări de sociologie spontană, Iași, Polirom, 1995, p. 114-115

Greșelile Lui Nicolae Ceaușescu din noiembrie 1989

În noiembrie 1989, Nicolae și Elena Ceaușescu se gândeau să ceară socoteală Uniunii Sovietice pentru „răpirea” Basarabiei și nordului Bucovinei în 1940 FOTO: Arhivele Naționale

(Urmare din pag. 1)

În opinia liderului PCR, sovieticii dirijau din „umbră” pe manifestații care protestau împotriva realegerii sale în funcția de secretar general al partidului (Congresul al XIV-lea al PCR urma să înceapă la 20 noiembrie 1989). „Este clar – declara Nicolae Ceaușescu la 16 noiembrie 1989 –, în Uniunea Sovietică sunt cercuri care regizează și desfășoară toată această activitate. Și un ziar japonez a spus că toate aceste acțiuni sunt dirijate de Gorbaciov”.

Să fi aflat, oare, Mihail Gorbaciov, indirect sau direct, de la un participant la ședința Comitetului Politic Executiv din 13 noiembrie 1989, despre intențiile secrete ale lui Nicolae Ceaușescu față de tezaurul pierdut al României și contestarea publică a Pactului „Ribbentrop-Molotov”? Din păcate, până în prezent nu s-a găsit nici o dovadă care să confirme sau să infirme o asemenea ipoteză.

Ceea ce știm sigur este faptul că, la 27 noiembrie 1989, Nicolae Ceaușescu a dovedit lipsa de tact prin trimiterea unei scrisori jignitoare lui Mihail Gorbaciov. Aceasta a constituit un răspuns la scrisoarea primită de la liderul sovietic la 23 noiembrie 1989, chiar în timpul Congresului al XIV-lea, prin

care Ceaușescu era informat despre desfășurarea la Malta a unei reuniuni sovieto-americane (2-3 decembrie 1989).

Deși era bine intenționat, dorind apărarea intereselor naționale ale României, liderul PCR nu a reușit să depășească limitele caracterului și pregătirii sale intelectuale. Mult prea încrezător în aprobările tacite (și meschine) ale membrilor Comitetului Politic Executiv (interesați mai curând de menținerea lor în vârful nomenclurii PCR, în scopul păstrării privilegiilor și avantajelor materiale oferite de partid), Nicolae Ceaușescu a săvârșit o gravă greșală diplomatică față de Mihail Gorbaciov.

O lună mai târziu, Nicolae Ceaușescu a fost condamnat la moarte împreună cu soția sa, iar executarea sentinței a avut loc într-o cazarmă din Târgoviște. După cum menționa Gelu Voican-Voiculescu într-un volum autobiografic, sentința a fost stabilită într-o toaletă a Ministerului Apărării Naționale, în cursul unei discuții dintre Silviu Brucan, Petre Roman, Ion Iliescu și Gelu Voican-Voiculescu. Singura persoană care a votat împotriva executării soților Ceaușescu ar fi fost Ion Iliescu.

La rândul său, Petre Roman a afirmat în repetate rânduri că Ion Iliescu s-a pronun-

țat împotriva executării soților Ceaușescu. Totodată, fostul prim-ministru a declarat că s-a situat de partea lui Ion Iliescu în momentul în care s-a discutat despre lichidarea imediată, fără un proces, a cuplului prezidențial.

Din păcate pentru Nicolae Ceaușescu, liderii politici din Europa și America de Nord nu puteau fi de acord cu inițiativele celui supranumit în mass-media occidentală „Dracula din Carpați”. Prin punerea sub semnul întrebării a graniței existente între România și URSS, Nicolae Ceaușescu devenea un pericol foarte grav pentru status quo-ul european, recunoscut în mod oficial la Helsinki (1 august 1975) de conducătorii tuturor statelor europene (inclusiv de Nicolae Ceaușescu) – mai puțin Albania – și de cei ai SUA și Canadei.

Totodată, la sfârșitul anului 1989, susținerea publică a lui Nicolae Ceaușescu de către conaționalii săi era afectată profund de seria deciziilor catastrofale pe care președintele României le-a impus în anii '80 pentru a scoate țara dintr-o criză economică provocată, parțial, chiar de planurile naționale de dezvoltare economică puse în practică de acesta în perioada 1965-1980.

Dr Petre OPRIȘ

RADIOGRAFII CULINARE

Bancuri la cozi

Statul la cozi era un obicei, dar uneori era o adevărată relaxare. O să ziceți că m-am făcută! Nu, încă! Da, în ultima vreme, pe la cozi se spuneau cele mai grozave bancuri. Și sunt conșvinsă că printre noi erau destui „ochi albaștri și timpâne”, dar rezonau și ei, plictisiți de rapoartele de tot... pe care trebuia să le întocmească. Unii chiar participau activ.

Într-o zi, făceam o coadă la „nimic” sau la „pleasna”, cu mai multe persoane din diferite categorii: doamne, babe, domni, moși și altele. Eu eram la „alte”, întrucât nu aveam o ritmicitate în participare, nici a doamnă nu prea arătam, dar nici a moș.

Așa stând lucrurile, după ce am înghebat o discuție despre toale, am fost trecută la subcategoria „fată dragă” din categoria „alte”. Atmosfera se încinsese și s-au starnit discuții pe teme mai apropiate sufletului și stomacului. O babă își freca, din când în când, genunchiul stâng. O doamnă a întrebat-o dacă o doare. Bătrâna i-a zis că nu o doare, dar nu-l mai simte. Un domn sobru a bombănit zicând că, dacă stă la cozi tot timpul, normal că o doare. Doamna se întoarce spre el și i-a zis: „Femeia a zis că i-a amorțit, nu că o doare!”. Fapt pentru care, domnul foarte înalt și sobru a privit-o de sus și i-a zis: „O să amorțescă de tot și o s-o ducă pe targă ca în bancul ăla!”. Fii tăcu. Doamna s-a întors spre mine și mi-a zis: „Că dracu' banc?”. L-am

stărnit din priviri pe domn. „Ăla în care un bătrân era pe o targă și-l cărau sanitarii. Bătrânul i-a întrebat unde-l duc, iar ei i-au zis că la morgă. Și moșul le-a zis că nu a murit încă, dar ei i-au zis că mai e drum până acolo!”, i-a spus bancul domnul într-un stil cât se poate de plat, după care a așteptat ca cineva să reacționeze. Aș! Doamna n-a percutat, iar eu cunoșteam bancul.

Dar, fără să-și dea seama, schimbase cursul discuțiilor și au început bancurile. Mai întâi cele tematice, adică cele cu subiecte în jurul hranei. Un bătrân a zis primul: „Mama lui Bulă moare. E dusă la morgă și i se spune băiatului că a murit pentru că avea lipsă de vitamina C. «Cum dracu' să-i lipsească vitamina C când ea mănca numai legume: cartofi, varză, cartofi, morcovi, cartofi, chiar și un măr?»”, întreabă și se minunează Bulă. «Băi, zice ăla de la morgă, vitamina C de la Carne, nu de la legume și mere!». Unii s-au hâhăit, alții au zămbit, doar. Apoi a spus bancul în care popa o trimetea pe mama lui Bulă în loc cu verdeață. Bulă a sărit ca ars și i-a zis popii să n-o trimită acolo, pentru că de la prea multă verdeață a murit femeia.

O doamnă cu un batic mov, care mă făcea să mă abțin cu greu să nu spun bancul cu „puțin mov”, a zis cu voce joasă: „Intrăm în postul Crăciunului. Măine e Lăsatul secului și mai putem mânca de dulce. Pe urmă e de

post!”. Ha! Atât ne-a trebuit! „Păi până acum de ce-ai mâncat madam? Că nici la restaurant nu au ce să dea, în afară de fulgi de crevetți”, o repede domnul cel sobru. „Da, domnule, da... trebuie și credință, puțină smerenie, la om!”, îndrăzni femeia. „Să te smeri! Dumneata, că eu m-am săturat de smerenie! Gata!”, mai zise omul plin de nervi.

Moșul cu bancul zise: „Vă spui unul cu morcovi. Un om întreba doctorul: «Bre, e adevărat că cine mănâncă morcovi are vederea bună? – Sigur, ai văzut dumneata iepure cu ochelari?»”, și începu să rădă. S-a hlizit și baticul mov, a hârcăit și sobrul. Le-am spus și eu, un banc cu pui. Încep: un tip se duce la restaurant și comandă pui fript și cartofi prăjiți. Aici, domnul cel sobru își dă ochii peste cap, ca să-mi arate că-i poveste. Continui și spun că tipul cheamă chelnerul și i-a zis: „Puil ăsta nu este bine prăjit! – Și cum ați dedus asta? Nici nu l-ați gustat! – Îmi înghețe cartofii!!!”. Ha! Toți au izbucnit în râs. Tensiunea s-a dezamorsat și domnul cel sobru a zis: „Poate ne-o băga ceva pui, tâmpiții dracului!”. A avut gura aurită! Au băgat pui în magazin și draci în toți, pentru că au început să se îmbulzească de au uitat de smerenie, iar singura credință nu era decât aceea de a ieși din magazin cu puilul în sacoșă. „Curat!”, tâmpiții dracului!

Veronica BECTAȘ

Serenadă sub termopanele blocului comunist

(Urmare din pag. 1)

Nu puteai să combini piesele. Îmi amintesc că părinții au renunțat la masa mobilierului de sufragerie ca să adauge „bufetului” un corp suplimentar de bibliotecă. Nu era loc s-o ajut pe mama la bucătărie. Luam masa în două schimburi – părinții și copiii. Foc sacru al căminului era butelia. Iar procurarea ei, o mare responsabilitate... Nu-ți trebuie însă un palat ca să te simți bine. Poți trăi în spații mici, poți trăi plăcut cu strictul necesar de obiecte dar nu te poți lipsi de lucruri luminoase! A avea o simplă veioză, însemna să fii ori să cunoști un om descurcând și îndemânatic în stare să procure și să adapteze părțile componente. S-o fabrica artizanal. Vizualizând apartamentul anilor '80... e gri. Ai senzația că oamenii ce-l locuiau – deși nu cu sentimentul provizoratului – pur și simplu nu le păsa de el. Nu le păsa pentru că nu exista o cultură. Nu știau că pot să aleagă, nu aveau de unde să aleagă, prin urmare nu bănuiau posibilitățile de exprimare a personalității în spațiul de locuit. Nici de spațiul comun al scării de bloc nu le păsa. Dar ca și astăzi, nu peste tot. Urâte erau și sunt băile celor care nu îngrijesc obiectele sanitare. Îmi amintesc și scări de bloc curate, cu flori și mirosuri bune. Cât despre

spațiile vecinătății blocului, se întrețineau prin munca obligatorie – zisă voluntară – de sâmbătă după-amiază și duminică dimineața a locatarilor”.

Cultul „indeletnicirilor practice”

Cum să oitem însă decorațiunile interioare? Tablouri cu miri, ștergare și chilimuri de perete; bibelourile – pești, câprioare, balerine, vagabonzi și bețivi – din vitrina sufrageriei; covoare „persane” protejate cu „cergă din zdrențe”; mileurile și macrameurile de pe noptiere și televizoare. Kitsch-ul lor a dat unitate habitatului urban și rural.

Dacă bibelourile sunt efectul producției de serie și magazinelor comerțului socialist, celelalte sunt derivatele obiectului numit „indeletniciri practice” din ciclurile obligatorii de învățământ, presei și organizațiilor de femei. Într-o potențială istorie a decorațiunilor interioare, s-ar observa că multe intraseră în oraș prin porțile satului. Prin anii '60 consumul de textile industriale s-a generalizat și în satele românești. Colectiviste n-au aruncat însă pe foc războaiele vechi de țesut. Datorită cluburilor Femina ale organizațiilor de femei și

sfaturilor practice din revistele „Săteanca” și „Femeia” au exersat modele de țesut, cusut, croșetat. Tradițiile folclorice au hibridat astfel în kitsch-urile artizanale. Ambientscamerei „bune” din gospodăria maramureșeană era cvasi-identice dormitorului de apartament bucureștean.

Unde ești, Firule?!

„Serenadă la etajul XII” (1976) era pe-atunci un film de succes despre viața la bloc. Dislocați din calea buldozerelor, „băieții” meșterului Firu se regăseau mutați pe aceeași scară. Colectivul de muncă dintr-o uzină, strâns unit – cu tot cu familie – în casa comună.

– Unde ești, Firule? – îl caută Draga Olteanu-Matei, într-o secvență antologică, pe Toma Caragiu. Sora venită din provincie cutreiera străzile de blocuri noi, copleșită și zăpăcită de grandoriile Capitalei.

Să fi filmat atunci cartierul Obor? Militari sau Titani? La mandolină, meșterul cântă o serenadă. Nevestei, vecinilor, blocului-turn, macaralei, nopții cu lună, norocului de-a fi locatar în cartierul cel nou...

Unde ești, Firule? În fostele cartiere muncitorești, cam la sfert din ferestre s-au pus termopane.

Lavinia BETEA

ARTICOLUL ZILEI

Cea mai bogată zestre

Bufta cochetul orașel cunoscut drept capitală a cinematografiei naționale, ale cărei ulițe, străzi și ogoare au devenit adesea „platouri de filmare” și unde există o frumoasă tradiție a prezentării în avanspremieră a peliculelor de lung metraj, într-o panoramare amplă și dezvăluie noua sa identitate edilitară și industrială. Blocuri, monumente, un elegant centru de cultură și educație socialistă, „Cântarea României”, al sindicatelor, Întreprinderea de Vată, Întreprinderea pentru industrializarea legumelor și Fructelor și Întreprinderea de Ambalaje Metalice și Piese de Schimb pentru Industria Alimentară, modernă unitate, cunoscută indeobște după inițialele sale, IAMPISIA, unde, dintre atâtea chipuri tinere, concentrate în dreptul unei fete cu

o privire calmă, atentă, manipulând cu dexteritate și, așa zice, cu tandrețe butoane complicate. Pe ecusonul său citim: Georgea Gurău, mașinista. Și pentru că acum n-are timp pentru a sta de vorbă, așteptăm până la terminarea turei.

– Știi, o să întârzi, se scuză ea zâmbind – am o ședință de UTC, în care discutăm rezultatele întrecerii utedice pentru recuperarea și refolosirea materialelor.

Ne arată cu mândrie carpetele cu aleșături țesute de mama lor, ajutate pe rând și de cele patru fiice, care au învățat și să coasă, să brodeze, să tricoteze.

„Cea mai bogată zestre o constituie cinstea și hâmcia. Pentru mine, munca este o necesitate, am muncit de mică la școală și alături de părinți. Am intrat în fabrică

la 16 ani, pot spune că în acești ani am învățat să lucrez la toate tipurile de mașini, fiindcă nu pot să trec pe lângă un lucru fără să-l cunosc, să știu cum funcționează.

Calitatea ne preocupă în mod deosebit și noi, tinerii, suntem implicați în inițiativa comitetului de partid «Eu lucrez, eu controlez, eu răspund» și nu pot să fiu printre cei dintâi, căci sunt primită din 1986 în rândul comunistilor. Am urmat și cursurile liceului seral și vreau să mă pregătesc pentru Facultatea de Chimie, tot seral.”

O biografie nu excelează printr-un spectaculos cântec, ci prin curgerea sa firească în matca propriei demnități.

Octavia Treistaru
Femeia, nr. 11/1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** *10,9 LEI*
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

CEREM DEMISIA IMEDIATĂ A LUI CEAUȘESCU!

În prima jumătate a lunii noiembrie 1989, Radio Europa Liberă a difuzat o scrisoare deschisă primită la redacție și semnată Comitetul de Redresare Națională din cadrul PCR. În afară de analiza formelor îmbrăcate de comunismul de tip „faraonic” în România și un apel către guvernele comuniste și țările vestice de a boicota regimul de la București, semnatarii au trimis și un program de reformare a socialismului românesc.

CEREM:

1. Demisia imediată a președintelui N. Ceaușescu din toate funcțiile pe linie de partid și de stat.

2. Demisia imediată a prim-vice-prim-ministrului E. Ceaușescu, din toate funcțiile pe linie de partid și de stat.

3. Retragera lor cu domiciliul forțat în localitatea Scornicești, până la clarificarea daunelor aduse țării.

4. Instituirea unei comisii, formate din reprezentanții tuturor păturilor sociale, membri de partid și membri din rândul populației fiecărui județ, precum și din juriști, economiști etc., care să ancheteze prejudiciile aduse țării de familia Ceaușescu, să stabilească daunele produse, iar concluziile să le prezinte Procuraturii Generale în cel mult șase luni, în vederea recuperării acestor daune și pedepsirea exemplară a vinovaților.

5. Formarea unei comisii care să facă propuneri Marii Adunări Naționale, în termen de trei luni, cu privire la modificarea Constituției.

6. Formarea unui nou Guvern, dintr-un număr de cel mult 20 de persoane, care să reprezinte toate clasele și păturile sociale din țara noastră în mod proporțional, fie membri de partid, fie nemembri.

7. Președintele RSR va fi ales de întregul popor prin vot secret, universal și direct, pentru o durată de cinci ani, pe baza propunerilor făcute de o Comisie centrală de propuneri. Același președinte nu poate fi propus – sub nici un motiv – decât încă o legislatură de cinci ani, indiferent de merite ori rezultate.

8. Comisia centrală de propuneri, pe baza unei largi consultări cu reprezentanții județelor, va prezenta minimum doi candidați, din care poporul va alege pe cel care-l consideră mai apt pentru o asemenea funcție.

9. Se interzice cu desăvârșire orice manifestare de cultul personalității, afișare de portrete, ori organizarea de întruniri publice, care să elogieze personalitățile a vieții publice, indiferent de funcția ce o dețin. În timpul campaniei electorale de alegeri a președintelui țării, vor putea fi expuse portretele candidaților, în vederea cunoașterii lor de alegători, după care vor fi retrase și distruse.

10. Se interzice cu desăvârșire folosirea presei, a radioului sau televiziunii, în scopul proslăvirii unor persoane, indiferent de merite, ori funcție în aparatul de partid și de stat.

Autoproclamatul Comitet de Redresare Națională cerea printr-o scrisoare la Europa Liberă încetarea propagandei prin televiziune FOTO: Jurnalul Foto

11. Orice manifestare de cult al personalității se consideră un fapt degradant, sub demnitatea umană și dezagustător.

12. Președintele țării, în afară de prerogativele sale, va mai prelua și atribuțiile primului-ministru.

13. Nu se permite sub nici un motiv cumulare de funcții pe linie de partid și de stat. (...)

15. Marea Adunare Națională este organul suprem al puterii de stat și unicul organ legiuitor al RSR.

16. Consiliul de Miniștri, organul suprem al administrației de stat, este propus de președintele republicii pentru o perioadă de patru ani și aprobat de Marea Adunare Națională. În exercitarea atribuțiilor sale pe teritoriul țării se conduce după Constituție, legile aprobate de Marea Adunare Națională, precum și propriile hotărâri și decrete, rectificate de Marea Adunare Națională.

17. Consiliul de Miniștri este răspunzător de activitatea sa în fața MAN și a poporului, cărora le prezintă de cel puțin două ori pe an dări de seamă. De asemenea, orice ministru poate fi interpellat de deputații MAN în sesiuni, ori în mod public, prin presă, radio sau televiziune.

18. Organele judecătorești, Tribunalul Suprem și Procuratura Generală

se supun numai legilor și răspund de activitatea lor în fața MAN.

19. Politica internă și externă a țării este elaborată de Consiliul de Miniștri și aprobată de MAN.

20. Pe plan intern, Consiliul de Miniștri va elabora în termen de șase luni un proiect de măsuri în vederea descentralizării și redresării întregii structuri economice și sociale și va avea în vedere următoarele:

21. Reorganizarea industriei pe baze științifice, care să ducă la creșterea venitului național și la lărgirea bazei tehnico-materiale.

22. Continuarea industrializării socialiste prin stabilirea unui ritm de dezvoltare proporțional cu posibilitățile venitului național și cu volumul fondului de acumulare care nu va fi mai mare de 25% din venitul național. Rentabilizarea tuturor întreprinderilor, iar cele care nu pot lucra cu întreaga capacitate din cauza lipsei de materii prime, energie etc. vor fi închise parțial sau total, după caz.

23. Reorganizarea agriculturii pe baze noi, în vederea creșterii eficienței acesteia, pentru a putea asigura necesitățile consumului intern și numai prisosul va fi destinat exportului.

24. Reorganizarea celorlalte sectoare economice, a învățământului și culturii, a sănătății publice, a finan-

țelor, cooperăției meșteșugărești, a sectorului particular etc.

25. Ridicarea imediată a salariilor în mod proporțional, în așa fel încât fiecare cetățean salariat să poată duce o viață civilizată, având posibilitatea să-și procure strictul necesar pentru el și familia sa. În funcție de prețurile actuale la produsele cu amănuntul, nici o persoană salariată din mediul urban nu va putea avea un salariu mai mic de 3.500 lei, iar din mediul rural, de 2.500 lei. Pensile și ajutoarele sociale se vor mări în mod corespunzător. (...)

27. Se interzice cu desăvârșire în industrie, agricultură, administrația de stat, comerț, finanțe etc. desfășurarea de activități care să depășească opt ore de muncă. În situații deosebite și unde nu se pot organiza schimburi, depășirea celor opt ore de muncă se poate face numai cu consimțământul persoanei și cu o remunerație care să nu fie mai mică de 50% din salariu.

28. Presa, radioul, televiziunea și celelalte mijloace de informare se ghidează în activitatea lor după legile statului, principiile etice fundamentale ale poporului și sunt răspunzătoare de activitatea lor în fața Consiliului de Miniștri. Vom avea în vedere în permanență că trebuie să slujească cu devotament interesele întregului popor, să informeze complet orice aspect al activității pe linie de partid și de stat, indiferent de poziția organismului respectiv.

Presa, radioul, televiziunea și celelalte mijloace de informare sunt obligate să publice toate știrile din activitatea instituțiilor țării, fără trunchieri și denaturări. Publicarea unor știri false, eronate, indiferent din vina cui, va fi sancționată potrivit legii.

29. Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor vor fi prevăzute în Constituția țării.

30. Nici un cetățean, indiferent de poziția sa socială, naționalitate, religie, rasă sau sex nu poate fi reținut, anchetat sau arestat fără să existe probe temeinice împotriva lui că a săvârșit o faptă prevăzută și pedepsită de lege. Nimeni nu poate fi reținut de organele de cercetare fără aprobarea Procuraturii și mai mult de opt ore. În mod obligatoriu, trebuie să i se asigure un apărător și să i se aducă la cunoștință învinuirea.

31. Arestarea se poate face numai pe baza unui mandat de arestare, emis de Tribunalul sau Procuratură, în afara cazurilor de flagrant delict.

32. Fiecare cetățean are dreptul să-și aleagă liber reședința, în orice oras sau localitate din țară, inclusiv în București, fără nici un fel de restricții.

33. De asemenea, este liber să-și părăsească țara definitiv ori temporar pe baza unei simple cereri. Cererile de plecare definitivă vor fi rezolvate de organele competente, în cel mult trei luni, iar cele de plecare temporară în cel mult 30 de zile, pașapoartele fiind la purtător. (...)

37. Cetățenilor RSR li se garantează libertatea cuvântului, a presei, a întrunirilor, a mitingurilor și demonstrațiilor.

38. În cazul unor litigii între oameții muncii din industrie, cooperăție, administrație de stat, agricultură, indiferent de natura lor, cu organele puterii de stat, conducerii întreprinderilor locale ori centrale care nu pot fi soluționate pe calea unor tratative, între delegații ambelor părți, oamenii muncii își pot apăra drepturile și prin organizarea de greve.

39. Dreptul de proprietate personală este ocrotit de lege. Pot constitui obiect al dreptului de proprietate personală veniturile provenite din muncă, care sunt nelimitate, casa de locuit, terenul pe care se află, grădina, terenul agricol dat în folosință veșnică, atelierul, manufactura, prăvălia și bunurile de uz și confort personal. Mijloacele de producție proprietate personală nu pot fi folosite pentru exploatarea de alte persoane.

40. Deputații în MAN se aleg pe circumscripții electorale pentru o durată de cinci ani, iar fiecare circumscripție alege un singur candidat, din cel puțin trei propuși.

41. Votarea în MAN se face în mod secret și direct. Toate legile votate în MAN, convențiile, tratatele, interpellările adresate Consiliului de Miniștri, discuțiile deputaților, vor fi date publicității.

42. Președintele RSR este răspunzător în fața MAN și a întregului popor pentru activitatea sa, prezentând dări de seamă asupra exercitării atribuțiilor sale și asupra dezvoltării statului, de cel puțin două ori pe an.

43. Pe plan extern, România, pe baza respectării principiilor de neamsec în treburile interne, de respectare a independenței și suveranității, a avantajului reciproc, a egalității tuturor țărilor, ca membră a CAER, va continua să lărgască și să diversifice relațiile politice, economice și sociale cu toate țările socialiste și în primul rând cu URSS, marea noastră prietenă și vecină. De asemenea, pe baza respectării acelorși principii, va continua dezvoltarea și întărirea relațiilor cu statele în curs de dezvoltare și cu cele nealinate. O atenție deosebită va fi acordată intensificării relațiilor cu țările dezvoltate din punct de vedere economic.

44. Ca membră a Tratatului de la Varșovia, va participa la înfăptuirea programului acestui organism, militând în același timp pentru găsirea celor mai eficiente și rapide căi de dezarmare generală, în primul rând prin înlăturarea completă a armamentului nuclear și chimic, iar apoi a armamentului clasic.

În numele poporului român Comitetul de Redresare Națională, din cadrul PCR

Arhiva Open Society (Budapesta), Institutul de Cercetare al Radio Europa Liberă, Secția Română

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Cunoscătoare limba franceză ingrijesc preșcolari la domiciliul meu. Centrala Vinificării, băuturilor diferite și produselor spirtoase Cal. Rahovei 157, Sect. 5, încadrează în condițiile Legii 12/1971, șef birou eficiență economică, preț cost, preț producție.

Centrala Antrepriză Generală Construcții Montaj București Str. Lipscani nr. 33, încadrează pentru Secția Proiectare în condițiile Legii 12/1971 ingineri constructori specialitatea rezistență și instalații electrice.

VÂNZĂRI

Vând covor oriental veritabil 3,60/2,80 m, în stare perfectă. Videocasete înregistrate cu filme traduse.

Vând televizor Sport.

Radio Orion, magazine diapositive, lunetă Aro, masă, birou, landou, palton, pardesiu, pantofi 38 damă, haină mouton, rochie albă 44, diverse îmbrăcăminte, fișet lemn, mască calorifer, lustre fier forjat, dulap. Cumpăr televizor color.

Rulmenți 388711 Fiat, lampă ultrascute EM 72, BMW 750, redresor biciclete, roți cauciuc pe 16, șa moto, apărătoare genunchi, haină piele scurtă antilopă, cântar, ataș tip Simson, diverse piese rezervă auto-moto.

Vând mobilă suzfergerie, două servante, vitrină, masă, scaune, dulap haine cu două uși, masuță ovală.

Vând sobă cu petrol deosebită. Vând sintetizator Polifonic Casio HZ 600.

Vând discuri deosebite, blitz, aparat filmat, diverse obiecte.

tv 14 noiembrie 1989

19:00 Telegenral

19:25 În dezbatere: tezele, ideile, orientările din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a CC al PCR

Aplicarea principiilor autoconducerii, autogestiuunii și autofinanțării

Asigurarea unor beneficii și rentabilități maxime în fiecare unitate economică

Redactor Ciprian Enache

19:45 Suprema unitate de granit

Cântec patriotic, revoluționar

20:00 Programul de organizare și modernizare a localităților țării.

Trepte spre progres

Redactor Maria Haines

20:20 Teatrul tv. Familia, de Tudor Băran

Premieră pe țară

În distribuție: Marioara Sterian, Gheorghe Cozorici, Silviu Stănculescu, Vistrian Roman, Constantin Diplan, Valentin Uritescu, Eusebiu Ștefănescu, Cristian Șofron, Dana Dembinschi, Vasilia Stamatindombene, Eugenia Balaur, Victoria Dobre, Eugen Cristea, Ion Anghel, Ștefan Hagimă, Adrian Titieni, Mihai Cibulă, copii: Agata Muler, Cristian Marinescu, Ana Maria Toader, Mihai Dragotă

Regia artistică Olimpia Arghir

21:50 Telegenral

22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea s-a răcit ușor în majoritatea regiunilor țării, în special în zonele din nordul și nord-estul țării. Cerul a fost noros și pe majoritatea suprafețelor teritoriului a căzut ploaie. La munte a căzut precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 11-15 grade, iar cele minime, între 0-6 grade. În

depresiuni s-a semnalat ceață.

În București, vremea s-a încălzit ușor. Cerul a fost parțial noros, în special după-amiaza și spre seară, când au căzut ploaie sub formă de aversă. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperatura maximă s-a situat în jurul valorii de 13 grade, iar cea minimă, nocturnă, între 5-7 grade.

amintiri

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Cumnata lui Iuga și fostul ei iubit, atrași în țesătura informativă

Ministerul de Interne
Strict secret
DSS-SMB
Ex. unic
112/VM/14.11.1989
Raport

În ziua de 14 noiembrie a.c. a fost contactat la sediul unității noastre numitul Ciopașiu Mircea, care a apărut ca legătură a obiectivului „Iorgu”.

Din discuțiile purtate au rezultat următoarele:

Ciopașiu Mircea îl cunoaște pe „Iorgu” de circa 20 de ani. A fost „prietenul” cumnatei lui „Iorgu” (Revnice Violeta) cu care avea de gând să se căsătorească la un moment dat. Datorită acestui fapt intra deseori în casa lui „Iorgu”. Acest lucru s-a întâmplat până prin anul 1977, când Ciopașiu M. s-a căsătorit și a întrerupt relațiile cu Violeta și implicit cu „Iorgu”. Anul trecut s-a reîntâlnit, întâmplător, cu Violeta, cu care a re-

lutat apoi legăturile (de natură intimă, așa cum a lăsat să se înțeleagă). Această i-a relatat că „Iorgu” a fost condamnat și se află în detenție.

În luna octombrie a.c. Ciopașiu Mircea s-a întâlnit, întâmplător, în Piața 16 Februarie cu „Iorgu” care l-a invitat să-i facă o vizită. Până în prezent nu l-a vizitat pentru a nu avea neplăceri.

Întrucât din datele obținute prin mijloacele T.O. rezultă că „Iorgu” manifestă interes pentru a-l întâlni pe Ciopașiu, i-am sugerat acestuia să-l viziteze. A afirmat că o va face, însă numai la cererea noastră, altfel nu va face acest lucru.

Apromis că-l va vizita joi, 16.11.1989, urmând să ne întâlnim sâmbătă, 18.11.1989 pentru a ne relata conținutul discuțiilor purtate cu „Iorgu”. Discuțiile vor fi controlate prin mijloacele speciale complexe T.O. de la domiciliul lui „Iorgu”.

Semnează cpt. Velțânescu Mihai.

Notă: Da, I-am cunoscut și eu. Pare serios. Să inițiem un proces treptat de atragere a acestuia la colaborează în paralel cu măsura control T.O.

Semnează lt. col. Deleanu Vasile. 24 noiembrie 1989

14 noiembrie 1989. Declarațiile lui Mircea Ciopașiu

Data în fața noastră azi 14.11.1989

– semnează cpt. Velțânescu Mihai

Declarație:

Subsemnatul Ciopașiu Mircea, fiul lui Ion și Luiza, născut la 14.12.1952, în București, conducător auto la ITB ETCTx, domiciliat în București, B-dul București Noi, nr. 68, Bl.1, A, sc. B, et. 2, ap. 6, Sector 1, declar următoarele:

Îl cunosc pe numitul Iuga Dumitru din anul 1970, an în care am cunoscut-o pe cumnata sa Violeta, cu care intenționeam să mă căsătoresc. Menționez că o perioadă de timp am fost prieten cu numita Violeta și o vizitam des până în anul 1971 când m-am înșurat și am rupt toate legăturile cu ea.

Despre numitul Iuga Dumitru nu pot spune decât că, în perioada când eu o vizitam pe Violeta, I-am văzut foarte puțin fiind mai mult plecat.

Din anul 1977 ne-am văzut de câteva ori întâmplător pe stradă. Menționez că, în urmă cu două-trei săptămâni, m-am întâlnit cu numitul Iuga și soția întâmplător în piață și am fost invitat să-i fac o vizită.

Știind că a fost arestat și pentru că nu am vrut să am probleme, nu am onorat această invitație.

Semnează Ciopașiu Mircea 14.11.1989

Declarație:

Subsemnatul Ciopașiu Mircea, fiul lui Ion și Luiza, născut la data de 14.XII.1952 în București, conducător

auto la ITB ETCTx, domiciliat în București, B-dul Buc. Noi, nr. 68, Bloc 1 A, sc. B, et. 2, ap. 6, Sector 1, mă angajez să păstrez secretul discuțiilor purtate cu organele de securitate indiferent de persoană, funcție sau grad de rudenie.

14.XI.1989
Semnează Ciopașiu Mircea

Ministerul de Interne
Strict secret
DSS-SMB
Ex. unic
112/VM/14.11.1989
Raport:

În ziua de 14.11. 1989 a fost contactat la sediul unității noastre numita Revnic Violeta, cumnata lui Iuga Dumitru, lucrat prin DUI pe linia problemei „foști condamnați”.

Contactarea respectivei a fost efectuată în scopul influențării sale pozitive și încercarea de a influența prin ea a membrilor familiei lui Iuga, respectiv Elena (soție), Argentina și Columbia (fice).

Totodată, s-a vizat prevenirea angrenării sale la unele acțiuni necorespunzătoare ale obiectivului nostru, deoarece se obținuseră date (prin mijloacele speciale complexe T.O. din ziua de 09.11.1989) că Iuga manifestă interes pentru a se întâlni cu un anume Mircea (identificat ulterior ca fiind Ciopașiu Mircea conducător auto la ITB-taximetre, amantul Violetei Revnic) și îi cerea acestuia să-i intermedieze o întâlnire cu acesta.

Cu prilejul contactării au rezultat următoarele:

Revnic Violeta locuiește împreună cu fiul său Robert, în vârstă de circa 3 ani. A lucrat ca electronist la Întreprinderea „Avicola” Buftea până în luna aprilie 1988, când a întrerupt serviciul pentru a-și putea crește copilul. În luna ianuarie 1990 dorește să

reînceapă serviciul, soțul său, Revnic Dorel, fost electronist la Întreprinderea „Avicola” Buftea, a fost trimis de statul român să lucreze în Libia, în anul 1987, la terminarea perioadei de lucru a refuzat să se înapoieze în țară, rămânând în Austria (august 1988).

La început a vrut să se stabilească în SUA, însă nu a primit acordul autorităților americane, fapt pentru care a început să facă demersuri în vederea stabilirii în Canada.

Discută frecvent la telefon cu soția sa, Violeta, pe care o ține la curent cu mersul demersurilor sale, urmând ca în momentul în care își va definitiva statutul juridic față de statul român să facă chemarea soției și copilului pentru a se stabili definitiv în străinătate.

Revnic Violeta a afirmat că dorește să-și urmeze soțul și de îndată ce va putea, va pleca la el.

În această fază a discuțiilor i s-a explicat că plecarea ei depinde de autoritățile române și că va trebui ca pe întreaga perioadă cât va mai sta în țară să adopte o atitudine corectă față de statul român. În context, i s-a atras atenția să nu se angreneze la acțiunile dușmănoase preconizate de cumnatul său, Iuga Dumitru, sau să-i facă acestuia servicii care i-ar putea dăuna ei.

Tot la acest punct al discuțiilor i s-a cerut să relateze ce știe despre Mircea Ciopașiu, cea în cauză afirmând că acesta este un fost coleg de școală, care mai trece uneori pe la ea și o ajută cu unele produse alimentare pentru copil.

A mai afirmat că în nici un caz nu se va angrena la vreo acțiune a lui Iuga și va respecta legile țării.

De altfel, nici nu prea are relații cu Iuga, ci mai mult cu sora și nepoatele sale.

Semnează căpitan Velțânescu Mihai

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Iuga, provenit din arhiva CNSAS

Ilustrată tipărită de Editura Meridiane și difuzată de Poșta Română